

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Práva a povinnosti OSPOD v civilním soudním řízení“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 18. listopadu 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Role orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) v civilním soudním řízení je zásadní pro zajištění účinné ochrany nejlepšího zájmu dítěte a pro rovnováhu mezi právem dítěte na rodinný život a ochranou před jeho ohrožením. OSPOD zde vystupuje v několika rovinách – jako účastník řízení, jako zástupce či opatrovník nezletilého dítěte, jako subjekt zjišťující jeho názor, ale také jako poskytovatel stanoviska k účelnosti či vhodnosti navrhovaných opatření. Každá z těchto rolí s sebou nese specifická procesní oprávnění i povinnosti, jejichž správné uplatnění zásadně ovlivňuje výsledek řízení i legitimitu soudního rozhodnutí.

Cílem školení je poskytnout účastníkům komplexní a prakticky využitelný výklad právního rámce činnosti OSPOD v civilním soudním řízení. Výklad vychází ze zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, občanského soudního řádu, občanského zákoníku a zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Důraz je kladen na zajištění procesních práv dítěte, správné vymezení procesní způsobilosti a zodpovědné výkon zastoupení dítěte v řízeních o péči, styku, určení a popření otcovství, osvojování, náhradní rodinné péči i v řízeních ochranných.

Účastníci se seznámí s tím, jak postupovat při formulaci návrhů, s jakou pečlivostí vymezit skutková tvrzení a důkazy, jak využívat elektronické soudní aplikace (infoSoud, infoJednání) a jak komunikovat se soudem v souladu s principem proporcionality a zákazu formalismu. Program rovněž přináší systematický rozbor vybraných rozhodnutí Ústavního

soudu a Evropského soudu pro lidská práva, která formují hranice mezi výchovnou ingerencí a porušením práva na rodinný život.

Kurz tak posiluje právní, procesní i argumentační kompetence pracovníků OSPOD, soudních opatrovníků i dalších osob, které se podílejí na ochraně dítěte v civilním soudním řízení.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- vysvětlit postavení OSPOD v civilním soudním řízení
- rozlišit role OSPOD jako účastníka, opatrovníka a zjišťovatele názoru dítěte
- uplatnit zásadu nejlepšího zájmu dítěte ve všech fázích řízení
- vymezit procesní a materiální práva dítěte
- určit podmínky procesní způsobilosti nezletilého
- formulovat návrh a petit v souladu s právními požadavky
- navrhnout důkazy a rozlišit důkazní a tvrzovací břemeno
- efektivně využívat prostředky procesní obrany
- zjišťovat a vhodně prezentovat názor dítěte
- vyhodnotit význam názoru dítěte pro rozhodnutí soudu
- reagovat na pochybení soudu či účastníků v průběhu řízení
- využívat relevantní judikaturu ÚS a ESLP při právní argumentaci
- orientovat se v opravných prostředcích a jejich lhůtách
- chránit důvěrnost údajů a respektovat pravidla doručování
- používat elektronické nástroje justice a vyhledávání judikatury

Obsah kurzu:

1. Principy sociálně-právní ochrany a soudní ingerence

- Ochrana nejlepšího zájmu dítěte jako ústavní hodnota
- Minimalizace zásahů do rodinného života
- Vztah mezi ochranou dítěte a rodičovskou autonomií
- Význam výchovných opatření a alternativních řešení
- Prevence a individuální práce s rodinou
- Hranice mezi sociální intervencí a soudním řízením
- Povinnost proporcionality a subsidiarity zásahu

2. Právní rámec činnosti OSPOD v civilním řízení

- Zákon o zvláštních řízeních soudních – základní struktura a zásady
- Aplikace občanského soudního řádu v nesporných řízeních
- Občanský zákoník a materiálněprávní základy rodičovské odpovědnosti
- Zákon o sociálně-právní ochraně dětí – propojení s procesními normami
- Ústavní rozměr ochrany dítěte (Listina, Úmluva o právech dítěte)
- Funkční vazby mezi jednotlivými právními předpisy
- Subsidiarita ústavní stížnosti

3. Postavení OSPOD jako účastníka řízení

- Kdy OSPOD vstupuje do řízení jako účastník
- Procesní oprávnění a povinnosti účastníka
- Možnost podávat návrhy, důkazní návrhy a opravné prostředky
- Povinnost spolupráce se soudem a dalšími subjekty
- Pravidla doručování a lhůty
- Vedení spisu a dokumentace průběhu řízení

- Limity procesního zastoupení OSPOD

4. OSPOD jako opatrovník nebo zástupce dítěte

- Podmínky jmenování OSPOD opatrovníkem
- Určení konkrétního pracovníka vykonávajícího zastoupení
- Povinnosti opatrovníka – loajalita k dítěti, nikoli ke stranám
- Povinnost tvrzení a povinnost důkazní
- Návrhy, vyjádření, procesní návrhy a závěrečné řeči
- Vztah mezi OSPOD, dítětem a soudem
- Odpovědnost OSPOD za výkon opatrovnictví

5. Zjišťování názoru dítěte

- Participační práva dítěte v civilním řízení
- Posouzení rozumové a volní vyspělosti
- Způsob zjišťování názoru a vedení rozhovoru
- Záznam o vyjádření dítěte a jeho zařazení do spisu
- Situace, kdy lze názor dítěte nerespektovat
- Zásady komunikace s dítětem a prevence sugesce
- Povinnost OSPOD informovat soud o výsledcích

6. OSPOD jako poskytovatel odborného názoru

- Povinnost obeznámit se s poměry dítěte
- Získávání informací a limity zákonné kompetence
- Hodnocení účelnosti a vhodnosti navržených řešení
- Spolupráce se soudním znalcem, školou, lékařem apod.
- Povinnost mlčenlivosti a ochrana citlivých údajů
- Význam doporučení OSPOD pro soudní rozhodnutí
- Odpovědnost za neúplné nebo zavádějící stanovisko

7. Formulace návrhu a procesní obrany

- Struktura a formulace petitu návrhu
- Povinnost tvrzení a důkazní povinnost
- Typické vady návrhů a jejich důsledky
- Procesní obrany, námitky a jejich uplatnění
- Přehled opravných prostředků – odvolání, návrh na obnovu
- Lhůty a podmínky podání
- Využití právních prostředků při nesprávném postupu soudu

8. Elektronická komunikace a soudní aplikace

- InfoJednání, infoSoud a veřejné rejstříky
- Elektronická podání a doručování podle OSŘ
- Doručování prostřednictvím datových schránek
- Ochrana osobních údajů a důvěrnost informací
- Záznamy a spisová dokumentace v digitálním prostředí
- Přístup k judikatuře ÚS, NSS a ESLP
- Povinnost pravidelné aktualizace právního povědomí

9. Judikatura Ústavního soudu a ESLP

- Právo dítěte být slyšeno (čl. 12 Úmluvy o právech dítěte)
- Ústavní standard zastoupení dítěte v civilním řízení
- Rozhodnutí ESLP k právu na rodinný život (čl. 8 Úmluvy)
- Proporcionalita zásahu státu do rodinných vztahů
- Procesní záruky a přezkoumatelnost rozhodnutí
- Přehled významných kauz: *Havelka vs. ČR*, *Kutzner vs. Německo*, *S. H. vs. Rakousko*
- Dopady judikatury na praxi OSPOD

10. Typické problémy z praxe OSPOD

- Nejednoznačné postavení mezi zájmy rodičů
- Přetížení procesní agendou vs. výkon sociální práce
- Nedostatečná dokumentace postupu v řízení
- Formální přístup k zjišťování názoru dítěte
- Opožděné či chybné doručování
- Nedostatečná znalost procesních lhůt
- Reakce na nečinnost soudu a využití dozorových prostředků

11. Etické a profesní aspekty zastupování dítěte

- Povinnost důstojnosti, empatie a neutrality
- Riziko střetu zájmů mezi dítětem a rodiči
- Loajalita vůči dítěti a nezávislost na orgánech veřejné moci
- Komunikační etika při jednání před soudem
- Vedení záznamů a jejich zpřístupňování
- Vzdělávání a sebereflexe pracovníků OSPOD
- Kultura profesionální odpovědnosti

12. Diskuse a závěr školení